

RAPOR

SURİYE'DE KÜRTLERİ HEDEF ALAN
SALDIRILARLA İLGİLİ PROTESTO VE
TEPKİLERE YÖNELİK BASKILAR VE
YAŞANAN HAK İHLALLERİ

www.ihd.org.tr

RAPOR

**SURİYE'DE KÜRTLERİ HEDEF ALAN
SALDIRILARLA İLGİLİ
PROTESTO VE TEPKİLERE YÖNELİK
BASKILAR VE YAŞANAN HAK İHLALLERİ**

29 MART 2026

Kapak Fotoğrafi: Adnan Bilen

Adres: Necatibey Cad. 82/11-12, Kızılay/Ankara
Tel: +90 312 230 35 67-68-69
Faks: +90 312 230 17 07
E-posta: posta@ihd.org.tr
Web: www.ihd.org.tr

GİRİŞ	4
ARKAPLAN	4
AMAÇ ve KAPSAM	5
YÖNTEM	5
TESPİTLER	6
ÖZET	6
YAŞAM HAKKI	7
İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE YASAĞI	7
TOPLANTI VE GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜ	11
İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ	12
ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARI İLKESİ	13
ADİL YARGILANMA HAKKI VE SAVUNMA HAKKINA YÖNELİK ENGELLER	14
SONUÇ ve ÖNERİLER	15

GİRİŞ

ARKAPLAN

Suriye’de 2011 yılından beri devam eden çatışmalı süreç, Heyet Tahrir eş-Şam (HTŞ) liderliğindeki silahlı grupların 8 Aralık 2024 tarihinde başkent Şam’ı aldıklarını duyurmasıyla yeni bir dönemece girdi. Türkiye, İran, İsrail gibi bölge ülkelerinin yanı sıra, ABD ve Rusya gibi aktörlerin kimi zaman doğrudan askeri varlık göstererek, kimi zaman da Suriye içindeki çeşitli silahlı gruplarla farklı boyutlarda işbirliğine giderek müdahalede bulunduğu iç savaş, Beşar Esad’ın ülkeden ayrılmasıyla son bulmuş gözükse de, HTŞ yönetimi ve birlikte hareket ettiği grupların Aleviler, Dürziler ve Kürtler başta olmak üzere, farklı inanç gruplarına ve etnik kimliklere yönelik katliam/soykırım suçuna varan saldırganlığı yeni gerilimlere, çatışmalara kapı aralamıştır.

Bu saldırılar karşısında Türkiye’de insan hakları savunucuları ve demokratik kamuoyu sessiz kalmamış, evrensel insan hakları ilkeleri ve insancıl hukukla bağdaşmayan bu ihlaller karşısında tepkisini göstermiş, uluslararası kurumları göreve çağırarak yaşanan ağır insan haklarının önlenmesi ve derhal soruşturulması için çağrılar yapmıştır.¹

HTŞ yönetimi ve birlikte hareket ettiği grupların Halep’te Kürtlerin yoğun yaşadığı Şeyh Maqsud ve Eşrefiye mahallerine yönelik 6 Ocak 2026 tarihinde başlattığı, ardından Suriye’nin Kuzey Doğusu’na ve Rojava’ya yönelen saldırılar ise Türkiye’de geniş tepkiyle karşılandı. IŞİD’e karşı savaşta sembolik bir yeri olan, farklı etnik ve inanç gruplarının bir arada bir yaşamı öğretilmiş Rojava’nın hedef olması, Suriye’de insan hakları ve toplumsal barış açısından ciddi riskler içermekle kalmıyor, aynı zamanda Türkiye’de Kürt meselesi bağlamında Ekim 2024’te başlayan barış sürecinin geleceğinin de bu durumdan olumsuz etkilenebileceği endişelerine yol açıyordu.²

Suriye Demokratik Güçleri’nin (SDG) Deyr Hafir, Meskene, Rakka ve Deyrezor’dan çekilmesine rağmen sivillere yönelik saldırıların sürmesi, Kürtlerin çoğunlukla yaşadığı Hasekê ve Kobanê kentlerinin hedef alınması, Kobanê’de günlük yaşamın sürdürülmesinde kritik öneme sahip su, temel gıda, elektrik ve internet erişiminin fiilen engellenmesi kaygıları daha da arttıran bir gelişme olmuştur.³

Ablukaya alınan bölgelerde altyapının ve sağlık kuruluşlarının hedef alınmasıyla birleşen bu durumun çocukların

¹ [Suriye’de Alevilere Yönelik Soykırım ve Katliamlar Devam Ediyor! – İnsan Hakları Derneği](#)

² [Barış Türkiye Halkları İçin Ertilenemez Bir Taleptir – İnsan Hakları Derneği](#)

³ [TÜRKİYE VE DÜNYA KAMUOYUNU BARIŞA SES VERMEYE, İNSANLIĞA SAHİP ÇIKMAYA DAVET EDİYORUZ! – İnsan Hakları Derneği](#)

yaşam hakkına yönelik yarattığı tehdit⁴; çatışma alanlarında kadınları ve kız çocuklarını hedef alan ve kadın hak savunucularının "sistematik" olarak nitelediği cinsel saldırı, cinsel işkence vb. suçlar işlendiği yönündeki bulgular⁵ kamuoyu tepkisini arttıran diğer önemli etkenler olmuştur.

Türkiye'de iktidar sözcülerinin Suriye'deki Kürtleri hedef alan bu saldırganlığı meşru gösteren ve destekleyen açıklamaları, buna paralel olarak başta iktidara yakın olduğu belirtilen basın kuruluşları olmak üzere medyada yükselen çatışmacı dil ve nefret söylemi toplumsal gerilimi daha da yükseltmiştir.⁶

Tüm bu ortamda, Türkiye'nin kozmopolit büyük kentleri ile Kürt nüfusun yoğun yaşadığı kentlerde Suriye'deki saldırılarla ilgili çok sayıda barışçıl yürüyüş ve gösteri düzenlenmiştir. Bu gösteri ve yürüyüşlerin çoğu zaman kolluk şiddetiyle engellendiği gözlemlenmiş, kolluk görevlilerinin zorunluluk ve oranlılık ilkeleriyle bağdaşmayacak biçimde güç kullandığı tespit edilmiştir. Aralarında üye ve yöneticilerimizin de olduğu insan hakları savunucularının, meslek örgütü ve sendika yöneticilerinin, belediye eş başkanlarının ve siyasetçilerin de bulunduğu çok sayıda yurttaş gözaltına alınmış, birçok kişinin gösterilere yönelik müdahaleler ve gözaltı süreçlerinde kolluğun işkence ve kötü muamele niteliğinde uygulamalarına maruz kaldığı belirlenmiştir.⁷

AMAÇ ve KAPSAM

Bu rapor, 6 Ocak 2026 tarihinde Suriye'de HTŞ yönetiminin Halep'te Kürtlerin yoğun yaşadığı mahallelere yönelik saldırıları ile başlayan ve son olarak Suriye'nin Kuzeydoğusunda Rojava'nın kuşatılması sürecinde, konuyla ilgili Türkiye'de yükselen tepkilere yönelik baskıyı ve bu kapsamda yaşanan hak ihlallerini belgelemeyi ve kamuoyunda görünür kılmayı; yaşanan ihlallerin derhal etkin biçimde soruşturulmasına ve sorumlularının tespit edip ivedilikle yargı önüne çıkarılmasına katkı sunmayı hedeflemektedir.

İnsan Hakları Derneği (İHD) Dokümantasyon Merkezi tarafından basına ve diğer açık kaynaklara yansıyan bilgilerin yanı sıra, İHD şubelerinin gözlem raporlarından faydalanılarak hazırlanan bu rapor, 6 Ocak 2026 ile 12 Şubat 2026 tarihleri arasında tespit edilebilen ihlallerle sınırlıdır. Protestoların coğrafi yaygınlığı, hak savunucuları ve gazetecilerin gösterileri takip etmesine yönelik engellemeler ve gözaltı/tutuklama süreçlerinde avukatlara getirilen fiili kısıtlamalar da dikkate alındığında, raporumuzun ihlallerin tamamını yansıtmadığı göz önünde bulundurulmalıdır.

YÖNTEM

Rapor hazırlanırken, konuyla ilgili basına yansıyan haberler, bakanlıklar ve idari birimlerin açıklamaları, sosyal medyaya yansımış ve doğrulanabilmiş bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda Urfa, Mardin, Şırnak, Siirt, İzmir, İstanbul, Batman, Iğdır ve Mersin'de İHD Şubelerinin müstakil ya da diğer hak örgütleriyle birlikte hazırladığı gözlem ve izleme raporları ile Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV)⁸ Günlük İnsan Hakları Raporlarından elde edilen bilgi ve gözlemler de metne yansıtılmıştır.

⁴ [ÇOCUKLAR İÇİN BARIŞA ACİL ÇAĞRI! – İnsan Hakları Derneği](#)

⁵ [Suriye ve Rojava'da Kadınlara Yönelik Savaş Suçlarına İlişkin Acil Çağrı – İnsan Hakları Derneği](#)

⁶ [Medyadaki Çatışmacı ve Nefret Söylemi İçeren Yayınlardan Kaygı Duyuyoruz – İnsan Hakları Derneği](#)

⁷ [Barışçıl Toplantı ve Gösterilere Yönelik Müdahaleler Hakkında Açıklamamız – İnsan Hakları Derneği](#)

⁸ Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), İnsan Hakları Derneği (İHD) ve 32 insan hakları savunucusu tarafından 1990 yılında kurulmuştur.

TESPİTLER

ÖZET

Suriye'de Kürtlere yönelik saldırılara ilişkin tepki ve protestolarla ilgili olarak en az 22 ilde 70'ten fazla barışçıl gösteriye kolluk güçlerince müdahale edildi. Aralarında belediye eş başkanları, insan hakları savunucuları, sendika ve meslek örgüt yöneticileri, gazeteciler ve çocukların da olduğu çok sayıda kişi gözaltına alındı.

Müdahalelerde biber gazı gibi kimyasal ajanların yanı sıra, plastik mermi, tazyikli su kullanıldı. Kolluk güçlerinin çok sayıda kişiye fiziksel şiddet uyguladığı, gözaltına alınanların ters kelepçelendiği tespit edildi.

3 ilde (Urfa, Mardin ve Diyarbakır'da) valilikler her türlü eylem ve etkinliği çeşitli sürelerle yasakladı.

Mersin'de 1 mülteci, sivil bir kişinin protestocuları tehdit amaçlı rastgele açtığı ateş sonucu yaşamını yitirdi. 4'ü gazeteci en az 5 kişi kolluk güçlerince çeşitli biçimlerde yaralandı.

En az 930 kişi protestolara katıldığı ya da konuyla ilgili sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek gözaltına alındı. 1'i gazeteci, 32'si çocuk en az 123 kişi tutuklandı.

Çok sayıda kişi hem protestolara yönelik müdahaleler hem de gözaltı ve cezaevi süreçlerinde işkence ve kötü muameleye maruz kaldı.

En az 8 gazeteci haber takibi sırasında gözaltına alındı. Gazeteci Nedim Oruç tutuklandı.

Mezopotamya Ajansı, Jinnews, ETHA, Yeni Yaşam, Ajansa Welat'ın da aralarında olduğu haber kuruluşlarına ait 40'tan fazla sosyal medya hesabı ve internet sitesine erişim engeli getirildi. Yüzlerce sosyal medya hesabına erişim engellendi.

Suriye'deki saldırılar sırasında HTŞ ve beraberindeki silahlı grupların infaz ettikleri kadınların saç örgülerini kesmelerine tepki olarak, sosyal medyada saç örme videosu paylaşan 2'si çocuk 4 kişi gözaltına alındı, bir çocuk tutuklandı. Aynı içerikteki video nedeniyle bir hemşire görevden uzaklaştırıldı. Yine aynı nedenle Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK), Amedspor kulübüne, kulüp başkanına ve oyuncu Çekdar Orhan'a çeşitli idari cezalar verdi.

Başka ülke vatandaşı en az 46 kişi sınır dışı edildi.

YAŞAM HAKKI

24 yaşındaki Rojava doğumlu Suriye vatandaşı Baran Abdi, iddiaya göre 25 Ocak 2026 tarihinde Mersin'in Tarsus ilçesinde bir protesto sonrası dağılanları korkutmak amacıyla sivil bir kişi tarafından rastgele sıkılan kurşunlardan birinin isabet etmesi sonucu evinin balkonunda yaralandı ve kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.

Havaya ateş eden H.K. ve oğlu A.K. isimli gözaltına alındı, H.K. tutuklandı. Mersin Valiliği'nin konuyla ilgili açıklamasında kullandığı ifadeler ise gösteri yapanların suçlandığı, havaya ateş açanların ise mazur görüldüğü eleştirilerine neden oldu.⁹

Urfa'nın Suruç ilçesinde 23 Ocak 2026 tarihinde gerçekleştirilen protestoyu takip eden bir gazeteci vücuduna isabet eden gaz kapsülüyle, bir gazeteci ise kolluk güçlerine ait zırhlı aracın çarpması sonucu yaralandı. Suruç'ta başka bir kişinin de kolluk güçlerinin kullandığı plastik mermiyle yaralandığı tespit edildi.

Van'da 30 Ocak 2026 tarihinde gerçekleştirilen bir gösteriyi takip eden 2 gazetecinin de polis müdahalesiyle yaralandığı belirlendi.

İlerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak aktaracağımız üzere, D.K.'nın Mardin/Nusaybin'de işkence ve kötü muameleyle maruz bırakılması sonucunda hayati tehlike arz eden bir duruma sürüklenmesi ve bu ağır tabloya rağmen tedavisi tamamlanmadan taburcu edilmesi, yaşam hakkını tehdit eden bir uygulama olarak ayrıca not edilmelidir.

Öte yandan, yine Mardin'de ev baskını sırasında kolluğun fiziksel şiddetinin ardından M.Ç. kalp krizi geçirmiş ve hayati tehlike atlatmıştır.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE YASAĞI

Yürüyüş ve basın açıklamalarına yönelik kolluk müdahalelerinde sıkça biber gazı gibi kimyasal ajanlar ile plastik mermi ve tazyikli su kullanıldığı, ayrıca çok sayıda kişinin kolluk güçlerinin fiziksel şiddetine maruz kaldığı gözlemlendi.

NUSAYBİN'DE İŞKENCE GÖREN D.K.

Mardin'in Nusaybin ilçesinde 20 Ocak 2026 tarihinde Suriye sınırında gerçekleştirilen ve sınırı geçme girişimlerinin de yaşandığı gösteriler sırasında D.K. adlı kişinin işkence ve kötü muameleyle uğradığı görüntüler sosyal medya ve basına yansıdı.

Kaba dayağa maruz kalan D.K.'nın üzerine soğuk su döküldükten sonra ters kelepçeli şekilde bekletildiği, gördüğü fiziksel şiddet nedeniyle ağır yaralanmasının ardından önce Nusaybin Devlet Hastanesi'ne, durumunun kötüleşmesi sonrası Mardin Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne sevk edildiği öğrenildi.

Sınırdaki çekildiği iddia edilen ve Türkiye Cumhuriyeti bayrağının indirildiği görüntülerle ilgili olarak sosyal medyada hedef gösterilen D.K. henüz tedavisi tamamlanmadan 23 Ocak günü adliyeye sevk edildi. Çıkarıldığı sulh ceza hakimliği tarafından "örgüt üyeliği", "örgüt propagandası yapma" ve "sınır güvenliğini ihlal" iddiasıyla tutuklanmasının ardından Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Avukatlar D.K.'nın durumuna ilişkin hazırladıkları tutanakta, müvekkillerinin "omurgasında birden fazla kırık, kafa

⁹ [DEM Parti'den Baran Abdi'nin öldürülmesine ilişkin açıklama](#)

bölgesinde kırıklar, yüz ve kafa bölgesinde çok sayıda dikiş ile iç kanama bulgularının bulunduğu, dolayısıyla hayati risk taşıyan ciddi yaralanmalarının mevcut" olduğunu kayda aldılar.¹⁰

Cezaevi yönetimi, sağlık durumunun riskli olması nedeniyle D.K.'yi Diyarbakır Cezaevi'ne sevk etti. Diyarbakır Cezaevi ise ağır hasta olması nedeniyle D.K.'yi kabul etmedi. Bunun üzerine D.K., Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne götürülerek, beyin kanaması riski nedeniyle yoğun bakımda tedavi altına alındı. 27 Ocak günü tedavisi için Ankara Etlik Şehir Hastanesi'ne sevk edilen D.K. yine tedavisi tamamlanmadan Ankara Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.¹¹ Cezaevi kampüsündeki hastaneye götürüldüğü öğrenilen D.K.'nın, sevki sırasında bir sağlık çalışanı tarafından ölümlü tehdit edildiği iddia edildi.¹² Ayrıca D.K.'nin cezaevi kampüsündeki hastanede infaz koruma memurları ve jandarma tarafından da tehdit edildiği ve fiziksel şiddete maruz bırakıldığı belirtildi.

MARDİN'DE AĞIR TABLO

İHD Mardin Şubesi, ÖHD Mardin Şubesi ve Mardin Barosu'nun hazırladığı raporda, "Mardin ili ve ilçelerinde yaşananların münferit vakalar olmadığı; yaygın, sistematik ve yapısal bir baskı pratiğinin sonucu olduğu, işkence yasağı başta olmak üzere temel insan hakları güvencelerinin ağır biçimde ihlal edildiği açıkça görülmektedir" tespiti yapıldı. Rapora göre, kolluk güçleri gözaltı sırasında "yere yatırma, tekme ve tokat atma, kelepçeli halde sürüklenme, kalkan veya benzeri sert cisimlerle darp, ters kelepçe uygulaması ve uzun süre kelepçeli bekletme veya kelepçeleri orantısız sıkma" gibi fiillerde bulundu. Yine raporda, çocuklara yönelik orantısız güç kullanıldığı, bir çocuğun yerden kaldırılarak sert biçimde yere vurulduğu tespiti aktarıldı. Çok sayıda kişinin kafasından yaralandığına dikkat çekilen raporda, yer verilen kimi tanık ve mağdur ifadelerinde çocuklara yönelik işkence iddiaları dikkat çekti:

B.T. – Çocuk: Algılama yeteneği zayıf olduğuna dair sağlık raporu bulunan çocuğun ağır şekilde darp edildiği, yerde sürüklendiği, "devlete ihanet ettin", "dağa çıksanız" şeklinde aşağılayıcı ve tehditkâr söylemlere maruz kaldığı beyan edilmiştir.

F.A. – Çocuk: Elleri ters kelepçeliyken yüzüne vurulduğu, göz çevresinde morluk oluştuğu tespit edilmiştir.

Ö.A. – Çocuk: Dirseklerinde yara, bileklerinde kalıcı kelepçe izleri bulunmakta; yakalama sırasında yere yatırılarak kafasına ayakla basıldığı beyan edilmiştir.

F.Ö. – Çocuk: Saçlarının çekildiği, kafasına demirle vurulduğu, ters kelepçeli şekilde araçta ve karakolda tutulduğu, sağlık raporu için hastaneye götürülmediği ifade edilmiştir.

F.M. – Çocuk: Havaya kaldırılıp sert biçimde yere vurulmak suretiyle gözaltına alınmıştır."

Ayrıca Nusaybin'de gösteriler gerekçe gösterilerek ev baskınları ile gözaltına alınanların ve o anda evde bulunan yakınlarının da işkence ve diğer kötü muamele niteliğinde uygulamalara maruz kaldığı tespit edildi. Örneğin, Tip 1 diyabet hastası olan A.E.'nin, evine yapılan baskın sırasında ağır biçimde darp edildiği, kıyafetlerinin çıkarılmak istendiği, bir aile ferdine silah doğrultulduğu, ailesine ve kendisine hakaret edildiği, kendisine zorla Türk bayrağı öptürülmeye çalışıldığı belirlendi. Farklı ev baskınlarında T.A.'nın yüzünün yere sürüldüğü; Y.G.'nin dakikalarca darp edildiği; A.A. ve B.A.'nın beton üzerinde yüzüstü yatırılarak darp edildiği ve duruma müdahale etmeye çalışan babalarının ters kelepçeli bekletildiği; ev içinde darp edilen S.A.'nin' çıplak bir şekilde kapiya kadar getirilip üzerine köpek salındığı tespit edildi.

¹⁰ [Nusaybin'de işkencede ağır yaralanan D.K., uçakla Ankara'ya götürüldü](#)

¹¹ [Dört hastane, üç cezaevi: Nusaybin'de işkence edilen D.K., Sincan cezaevine gönderildi](#)

¹² [Hemşire ölümlü tehdit etti](#)

Mardin Kızıltepe’de yapılan ev baskını sırasında E.Ç. ve M.Ç. adlı kişilerin kolluktan fiziksel şiddet gördüğü, M.Ç.’nin bu esnada kalp krizi geçirerek hastaneye kaldırıldığı öğrenildi.¹³

Yine Nusaybin’de 20 Ocak günü protestoları takip eden 5 gazeteci, fiziksel şiddet kullanılarak gözaltına alındı.

Ayrıca çok sayıda kişinin kolluk güçlerinin ağır tehdit ve hakaretlerine maruz kaldığı, aile üyelerine zarar vermekle tehdit edildikleri, etnik kimliklerini nedeniyle aşağılandıkları, çıplak arama ya da tehdidi, bayrak öpmeye zorlama gibi insanlık onurunu zedelemeye dönük, işkence ve kötü muamele niteliğinde fiillere maruz bırakıldığı tespit edildi. Yine zorla telefon şifresi alma, suçlamayı kabule dönük imza atmaya zorlama girişimleri belirlendi.

İşkenceye ve kötü muameleye maruz kalanların, bu durumun belgelenmesi amacıyla darp raporu talep etmelerine rağmen bu taleplerinin engellendiği, kimi durumlarda ise yüzeysel ve şekli muayenelerle rapor düzenlendiği, tıbbi muayene sırasında kolluk görevlilerinin muayene odasında hazır bulunduğu, bu şekilde işkence iddialarının belgelenmesi ve etkili soruşturma yürütülmesinin fiilen imkânsız hale getirildiği belirlendi. Ayrıca avukatların gözaltında bulunan müvekkilleriyle görüşmelerinin keyfi biçimde engellendiği veya geciktirildiği görüldü.

BATMAN’DA İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

Batman’da 21 Ocak 2026 gecesi bir kafenin çıkışında gözaltına alınan M.E.T.’ye çok sayıda kolluk personeli tarafından fiziksel şiddet uygulandığı, cop ve silah dipçiği de dahil çeşitli cisimlerle darp edildiği, kendilerini “biz polis değiliz, polisten üstünüz” diyen kişiler tarafından en az 2 kez başına poşet geçirilerek soluksuz bırakıldığı, gördüğü işkence sonrası bayılmasının ardından üzerine soğuk su dökülerek aylıtılıp tekrar işkenceye maruz bırakıldığı ve ölümle tehdit edildiği İHD ve ÖHD Batman Şubeleri tarafından tespit edilip kamuoyuyla paylaşıldı. M.E.T.’nin sağlık kontrolü sonrasında emniyete götürülürken de araç içinde fiziksel şiddet, tehdit ve hakaretlere maruz bırakıldığı belirlendi.

ŞIRNAK’TA İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

Şırnak’ın Cizre ilçesinde 26 Ocak günü sokakta fiziksel şiddet kullanılarak gözaltına alınan DBP Gençlik Meclisi üyesi Ramazan Kalkan’ın işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı, başına poşet geçirildiği, eline iğne vurulduğu iddia edildi. Kalkan’ın boş kağıtlara zorla parmak bastırılarak, parmak izlerinin iradesi dışında alındığı belirtilirken, DEM Parti Şırnak Milletvekili Newroz Uysal Aslan yaşananların 1990’lı yıllarda Şırnak’ta yaşanan işkenceleri hatırlattığını söyledi.¹⁴

Yine Cizre’de bir kafeye baskın düzenleyen polis, kafe sahibinin de aralarında bulunduğu 7 kişiyi fiziksel şiddet uygulayarak gözaltına aldı.

URFA’DA İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

İHD Urfa Şubesi, ilde en az 4 işkence ve kötü muamele vakası tespit etti. 21 Ocak 2026 tarihinde Viranşehir ilçesinde, 22 Ocak ve 2 Şubat 2026 tarihlerinde ise Suruç’ta gerçekleştirilen protestolara yönelik müdahalede gözaltına alınan, en az 4’ü çocuk 29 kişinin işkence ve kötü muamele niteliğinde uygulamalara maruz kaldığı belirlendi. Gözaltına alınanların yerde sürüklendiği ve fiziksel şiddete maruz kaldığı tespit edildi.

¹³ [Ev baskınında darp edilen kişi kalp krizi geçirdi](#)

¹⁴ [Şırnak’ta emniyette işkence iddiası: Başına poşet geçirip, iğne yaptılar](#)

Ayrıca, Suruç'ta bir protestoya müdahalede gözaltına alınan 7 kişinin emniyette yemek ve su gibi temel ihtiyaçlara erişiminin engellendiği, gözaltındakilerin işkence ve diğer kötü muameleye maruz kaldıkları basına yansdı.

ÖHD Urfa Şubesi ise 30 Ocak günü yaptığı açıklamada, protestolara müdahalelerde gözaltına alınan en az 10 kişinin "tekme, yumruk, boğaz sıkma, ters kelepçe, uzun süre plastik kelepçe, tehdit, tuvalet hakkının engellenmesi, aç-susuz bırakma ve sağlık hizmetine erişimin engellenmesi" işkence ve kötü muamele uygulamalarına maruz kaldığına dikkat çekti.¹⁵

VAN'DA İŞKENCEYE MARUZ KALAN ÇOCUK

Van'da katıldığı gösteriler gerekçesiyle gözaltına alınan A.Y.Y. (15) isimli çocuğun gözaltında işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı belirlendi. Edremit ilçesinde ise hakkında gözaltı kararı bulunan L.A.T. isimli kişinin evine baskın yapan polis L.A.T.'nin kardeşini fiziki şiddet uygulayarak başından yaraladığı, diğer aile fertlerinin ise Kürtçe konuşmaları nedeniyle tehdit edildikleri basına yansdı.

MERSİN'DE ÇOCUĞA İŞKENCE

İHD ve ÖHD Mersin Şubelerinin hazırladığı ortak rapora göre, 26 Ocak günü gözaltına alınan 16 yaşındaki M.Ö. adlı çocuğun vücudunda maruz kaldığı işkence ve kötü muamele nedeniyle darp izleri tespit edildi. Ayrıca çocukların aileleri ve avukatlarıyla görüşmesinin bilinçli şekilde geciktirilmesinin de çocuklar üzerinde psikolojik baskı yaratmaya dönük olduğu, bu bakımdan işkence ve kötü muamele niteliğinde olduğu belirtildi.

SIİRT VE DİYARBAKIR'DA İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

20 Ocak 2026 tarihinde Siirt'te DEM Parti İl Binası önünde yapılmak istenen gösteriye yönelik polis müdahalesi sırasında çevrede bulunan ileri yaştaki bir kadının burnundan yaralandığı belirlendi.

Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde 24 Ocak günü ev baskınlarında gözaltına alınan 3 kişinin polis fiziksel şiddetine maruz kaldığı öğrenildi.

SINIRDIŞI EDİLENLERE ŞİDDET

Rojava'ya dönük saldırıları gözlemlemek, bölgedeki insani durumu raporlamak için gittikleri Mardin'de gözaltına alınan başka ülke vatandaşı 16 kişinin sınır dışı edilmek üzere İstanbul'da uçağa bindirildikleri sırada uçaktan zorla indirilerek havalimanı karakoluna götürüldükleri ve bu esnada fiziksel şiddete maruz kaldıkları tespit edildi.

İZMİR'DE TUTUKLANAN ÇOCUĞA KÖTÜ MUAMELE

İzmir'de sosyal medya paylaşımı gerekçesiyle tutuklanan 16 yaşındaki A.K. isimli çocuğun götürüldüğü Şakran Çocuk Cezaevi girişinde çıplak aramaya maruz bırakıldığı, sosyal medyada hedef gösterilen çocuğun koğuştaki diğer

¹⁵ [ÖHD Urfa'daki gözaltıları raporladı: Darp, ters kelepçe, aç bırakma ve sağlık hakkı ihlali](#)

mahpuslar tarafından darp edildiği belirlendi.

Ayrıca, 23 Ocak günü Alsancak'taki yürüyüşe yönelik müdahalede 6 kişi işkence ve kötü muamele ile gözaltına alındı.

İSTANBUL'DA GÖZALTINDA İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

İHD İstanbul Şubesi'nin gözlem raporuna göre, İstanbul'da 19 Ocak 2026 tarihinde Sancaktepe'de polislerin müdahale ettiği basın açıklaması sırasında gözaltına alınan 3'ü çocuk 20 kişinin gözaltında fiziki şiddete maruz bırakıldıkları, ters kelepçeli şekilde bekletildikleri, temel ihtiyaçlarının karşılanmadığı, ayrıca yaklaşık 5 saat boyunca havasız biçimde otobüste bekletildikleri belirlendi.

24 Ocak günü İstanbul'un Aksaray semtinde gerçekleştirilmek istenen basın açıklamasına yönelik müdahalede ise polislerin, yakın mesafeden plastik mermi kullandığı, yüz bölgesini hedef alarak biber gazı sıktığı ve kafa gibi yaşamsal bölgelere cop kullanarak vurduğu tespit edildi. Müdahalede gözaltına alınan 95 kişinin fiziksel şiddet ve ters kelepçe uygulamasına maruz bırakıldığı, temel ihtiyaçları karşılanmadan uzun süre havasız ortamlarda bekletildikleri kaydedildi.

TOPLANTI VE GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜ

En az 22 ilde, 70'den fazla barışçıl gösteri kolluk güçlerince engellendi.

Kolluk müdahalelerinde kanunilik, meşru amaç, zorunluluk ve orantılılık ilkesine uyulmadığı, mutlak bir yasak olan işkence ve kötü muamele yasağının açıkça ihlal edildiği gözlemlendi. Biber gazı gibi kimyasal ajanların yoğun biçimde kullanıldığı plastik mermi, tazyikli su kullanımı ve zırhlı araçlar nedeniyle yaralananların olduğu tespit edildi.

Aralarında belediye eş başkanları, insan hakları savunucuları, sendika ve meslek örgüt yöneticileri, gazeteciler ve çocukların da olduğu çok sayıda kişi fiziksel şiddet uygulanarak gözaltına alındı.

Diyarbakır'da 4 gün, Mardin'de 5, Urfâ'da ise ilki 3, ikincisi 5 gün olmak üzere toplam 8 gün boyunca her türlü eylem ve etkinlik Valiliklerin kararıyla yasaklandı.

İçişleri Bakanlığı 20 Ocak itibarıyla protestolarla ilişkili olarak 356 kişi hakkında soruşturma başlatıldığını, 35 kişinin tutuklandığını açıkladı.¹⁶

Dokümantasyon Merkez'inin basından tespit edebildiği kadarıyla 22 ilde en az 923 kişi toplantı ve gösteriler sırasında ya da bu eylemlerle ilişkili olarak yapılan ev/işyeri baskınlarında gözaltına alındı. Gözaltına alınanların en az 119'u tutuklanırken, en az 121 kişi de ev hapsi de dahil çeşitli adli kontrol tedbirleriyle serbest bırakıldı. En az 31 çocuk protestolarla ilişkili olarak tutuklandı.

¹⁶ [Nusaybin sınırında bayrak provokasyonu: 35 şüpheli tutuklandı, 77 kişi gözaltında](#)

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

ERİŞİM ENGELLERİ (5651 SAYILI KANUN 8/A MADDESİ):

"Millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması" (5651 sayılı Kanun 8/A maddesi) gerekçesiyle Mezopotamya Ajansı, Jinnews, ETHA, Yeni Yaşam ve Ajansa Welat gibi haber kuruluşlarına ait 40'tan fazla sosyal medya hesabı ve internet sitesine erişim engeli getirildi. Onlarca gazetecinin, milletvekilinin, DEM Parti yöneticilerinin sosyal medya hesapları engellendi. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı 30 Ocak 2026 tarihli açıklamasında, konuyla ilgili dezenformasyona yol açtıkları ve örgüt propagandası yaptıkları gerekçesiyle 379 sosyal medya hesabına erişim engeli getirildiği duyurdu. Mezopotamya Ajansı'nın 3 X hesabına 5 Şubat 2026 tarihinde erişim engeli getirildi.

SAÇ ÖRME VİDEOLARI HAKKINDA SORUŞTURMA VE CEZALAR

Suriye'deki saldırılar sırasında HTŞ ve beraberindeki silahlı grupların infaz ettikleri kadınların saç örgülerini kesmelerine tepki olarak sosyal medyada saç örme videosu paylaşan 2'si çocuk toplam 4 kişi gözaltına alındı (Kocaeli, İzmir ve Kars'ta). İzmir'de gözaltına alınan A.K. isimli bir çocuk tutuklandı.

Bir hemşire saç örme videosu gerekçe gösterilerek görevden uzaklaştırıldı.

Yine aynı nedenle Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK), Amedspor kulübüne 802.000 TL para cezası verdi. Aynı nedenle kulüp başkanı Nahit Eren'e 15 gün hak mahrumiyeti cezası veren kurul, attığı golün ardından tribünlere gidip saçını örüyormuş gibi yapan oyuncu Çekdar Orhan'ı resmi müsabakadan men cezası ile cezalandırırken, Amedspor kulübüne de 600.000 TL para cezası uygulanmasına karar verdi.

BELEDİYE BİNALARINDAN PANKARTLAR İNDİRİLDİ

Muş'un Malazgirt ilçesinde Belediye Eş Başkanları Ahmet Kenan Türker ve Gülistan Özel, belediye binasına asılan "Jin Jiyan Azadi" pankartı gerekçesiyle gözaltına alındı ve aynı gün serbest bırakıldı.

Şırnak, Cizre'de belediye binasına asılan "Jin Jiyan Azadi" pankartı polis tarafından indirilirken, belediye çalışanı Hasan Candoruk'un gözaltına alındı.

Van'da İpekyolu ve Tuşba belediyelerine asılan "Jin Jiyan Azadi" pankartları da polis tarafından indirildi.

GAZETECİLERE BASKI, ŞİDDET, TUTUKLAMA

Pek çok ilde gazetecilerin eylem ve etkinlikleri takip etmesi kolluk engeline takıldı. Biri Fransız vatandaşı, en az 8 gazeteci gözaltına alındı. Cizre'deki gösterileri izlerken 14 Ocak 2026 tarihinde gözaltına alınan gazeteci Nedim Oruç, sevk edildiği sulh ceza hakimliği tarafından 17 Ocak günü "örgüt propagandası yapma" iddiasıyla tutuklandı. İstanbul'da Sancaktepe'deki protestoyu takip ederken gözaltına alınan Fransa vatandaşı gazeteci Raphaël Boucandora, 21 Ocak 2026 tarihinde serbest bırakıldı.

Mardin'in Nusaybin ilçesinde protestoları takip ederken kolluk şiddetiyle gözaltına alınan 5 gazeteci (Kesira Önel, Heval Önkol, Ferhat Akıncı, Pelşin Çetinkaya, Muhammet Ali Yılmaz) 4 günlük gözaltı sürecinin ardından 23 Ocak 2026 tarihinde serbest bırakıldı.

23 Ocak 2026'da Urfa, Suruç'ta protestoyu takip eden 1 gazeteci vücuduna isabet eden gaz kapsülüyle yaralandı. Aynı yerde başka bir gazetecinin de zırhlı aracın çarpması sonucu yaralandığı öğrenildi.

26 Ocak günü Diyarbakır'da ev baskınıyla gözaltına alınan Yeni Yaşam Gazetesi çalışanı Zilan Gül'ün 29 Ocak 2026 tarihinde serbest bırakıldı.

Van'da 30 Ocak 2026 tarihindeki protestoyu takip eden 2 gazeteci polisin müdahalesiyle yaralandı. Ankara'nın Mamak ilçesinde bir gazeteci yapılan eylemi takip ederken polis şiddetine maruz kaldı.

Gazeteci Öznur Değer hakkındaysa, Van'daki yürüyüşe müdahaleyle ilgili bir haber gerekçesiyle Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatıldı.

ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARI İLKESİ

Söz konusu süreçte gerek protestolara katıldıkları gerekse de sosyal medya paylaşımları nedeniyle çok sayıda çocuğun hedef alındığı görüldü. 31'i eylem ve yürüyüşler, 1'i sosyal medya paylaşımı gerekçesiyle olmak üzere toplamda en az 32 çocuk tutuklandı. En az 70 çocuk gözaltına alındı. Özellikle Şırnak'ta gözaltına alınan 37 çocuktan 19'unun tutuklanması, 17'sinin ise adli kontrolle serbest bırakılması dikkat çekti.

Şubelerimizin gözlem raporlarında da vurguladığı gibi, çocukların sabahın erken saatlerinde gerçekleştirilen "şafak operasyonları" ile adeta bir şiddet deryası içinde gözaltına alınmaları, Çocuk Koruma Kanunu'nun açık hükümlerine rağmen çocukların gözaltı ve nakil süreçlerinde kelepçeli bekletilmeleri çocuğun üstün yararı ilkesinin ve kötü muamele yasağının açık ihlali anlamına geliyor.

Yine çocukların uzun süre gözaltına tutuldukları, ilk 24 saat boyunca keyfi biçimde avukatlarla görüşmelerinin fiilen engellenmesi, çocukların geç saatlerde avukatsız biçimde teşhise zorlanmaları ve sorguya tutulmaları uluslararası sözleşmelere açık bir aykırılık teşkil etmiştir. Şırnak'ta kolluk personelinin bazı çocuklara kendisini avukat gibi tanıtarak hazır beyanlar imzalatmaya çalıştığı tespit edildi.

Süreçte çok sayıda çocuk da işkence ve kötü muameleye maruz kaldı.

- Van'da katıldığı gösteriler nedeniyle gözaltına alınan A.Y.Y. (15) isimli çocuğun gözaltında işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı belirlendi.
- Mardin'de B.T., F.A., Ö.A., F.Ö., F.M. isimli çocukların kolluğun işkence ve kötü muamelesine maruz kaldığı avukatlar ve insan hakları savunucuları tarafından tespit edildi.
- Mersin'de 26 Ocak günü gözaltına alınan 16 yaşındaki M.Ö. adlı çocuğun vücudunda maruz kaldığı işkence ve kötü muamele nedeniyle darp izleri tespit edildi.
- İzmir'de sosyal medya paylaşımı gerekçesiyle tutuklanan 16 yaşındaki A.K. isimli çocuğun Şakran Çocuk Cezaevi girişinde çıplak aramaya maruz bırakıldığı belirlendi. Ayrıca çocuğun koğuştaki diğer mahpuslar tarafından darp edildiği belirlendi.
- Urfa'da en az 4, İstanbul'da en az 3 çocuğun gözaltında işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı belirlendi.

ADİL YARGILANMA HAKKI VE SAVUNMA HAKKINA YÖNELİK ENGELLER

Söz konusu dönemde gözaltına alınanların adil yargılanma ve savunma hakkına yönelik de ciddi ihlaller yaşandı. Çok sayıda kişi keyfi biçimde gözaltına alındı. Bu kişiler, '2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet' ve 'örgüt propagandası' gibi suçlamalarla ya tutuklanmış ya da adli kontrol tedbirleri uygulanarak serbest bırakıldı. Bu süreçte İHD Dokümantasyon Merkezi'nin tespitlerine göre toplamda en az 930 kişi gözaltına alındı, en az 123 kişi tutuklandı, en az 134 kişi adli kontrol tedbiriyle serbest bırakıldı.

Gözaltına alınanların avukatlarıyla görüşmesi, hukuki bir gerekçe sunulmadan keyfi biçimde engellendi/geciktirildi.

Savunma hakkına yönelik öne çıkan ihlaller; gözaltı sürecinde avukata erişimin engellenmesi veya geciktirilmesi, avukatların gözaltı listelerine ve sürece ilişkin bilgilere erişememesi, ayrıca ifade alma ve işlem yürütme pratiklerinin müdafî güvencesini etkisizleştirilmesi şeklinde ortaya çıktı. Bu tür keyfi uygulamaların, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 6. maddesi (adil yargılanma hakkı) kapsamındaki savunma güvenceleri ile Anayasa'nın 36. maddesi (hak arama hürriyeti / adil yargılanma) çerçevesinde korunan "savunma" imkanını fiilen daralttığı açıktır.

Özellikle İstanbul'da 'avukatların emniyete girişine başlangıçta izin verilmemesi, gözaltı sayısı ve "mevcutlu" tutulan kişilere ilişkin isim ve sayı bilgilerinin paylaşılmaması, avukat görüşmesine izin verilmemesi vb. olgular, savunmanın daha en başta "kime, nerede, hangi işlem uygulanıyor" bilgisinden yoksun bırakılmasıyla etkisizleştirildiğine işaret etmektedir. Bu durum, kötü muamele iddialarının hızlı biçimde tespiti ve belgelendirilmesini de zorlaştırması sebebiyle, AİHS 3. Madde (işkence ve kötü muamele yasağı) ile Anayasa madde 17/3 (işkence ve eziyet yasağı) bağlamında devletin koruma ve etkili soruşturma yükümlülükleri bakımından da sıkıntılı bir durumu yansıtmaktadır.

Şırnak'ta müdafî olmaksızın işlem yürütme, "teşhis" gibi adlandırmalar altında kişileri baskı/şiddetle belge imzalamaya zorlama ve fotoğraf gösterme yoluyla başkaları aleyhine beyan almaya zorlama anlatımları; kişinin iradesini sakatlayan yöntemlerle delil üretilmesi/ifade alınması riskini gündeme getirmektedir. Bu tür pratikler, hem AİHS'nin 6. maddesi kapsamında savunmanın etkinliğini, hem de işkence/kötü muamele iddiaları varsa bunların şeffaf biçimde soruşturulmasını sınırlandırmaktadır.

Yine Mersin'de M.Ö. örneğinde görüleceği gibi, avukat görüşmelerinin kısıtlanması veya geciktirilmesinin, yalnızca adil yargılanma güvencelerini daraltmakla kalmayıp kötü muamele riskini artıran bir unsur olduğu; savunma hakkına müdahalenin, aynı zamanda etkili başvuru hakkını (AİHS madde 13) ve korunma mekanizmalarını da pratikte zayıflattığı ortadadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu raporda yer verilen bulgular, Suriye’de Kürtlere yönelik saldırılara karşı Türkiye’nin çok sayıda ilinde ortaya çıkan barışçıl tepki ve protestoların sistematik nitelik taşıyan ağır hak ihlalleriyle bastırıldığını göstermektedir.

Tespit edilen ihlaller, yalnızca toplantı ve gösteri özgürlüğüne yönelik ölçüsüz müdahalelerle sınırlı kalmamış; yaşam hakkı, işkence ve kötü muamele yasağı, ifade ve basın özgürlüğü, adil yargılanma hakkı ve savunma hakkı bakımından da çok katmanlı bir ihlal tablosu ortaya çıkarmıştır. Raporda en az 22 ilde 70’ten fazla barışçıl gösteriye müdahale edildiği, en az 930 kişinin gözaltına alındığı, en az 123 kişinin tutuklandığı, çocukların, gazetecilerin, insan hakları savunucularının özel olarak hedef alındığı; ayrıca çok sayıda kişinin gözaltı, nakil, cezaevi ve sınır dışı süreçlerinde işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı ortaya konulmuştur.

Rapor kapsamındaki veriler, kolluk müdahalelerinde zorunluluk ve orantılılık ilkelerine uyulmadığını; biber gazı, plastik mermi, tazyikli su, fiziksel şiddet, ters kelepçe, tehdit, aşağılayıcı muamele ve sağlık hizmetine erişimin engellenmesi gibi uygulamaların yaygın biçimde kullanıldığını göstermektedir. Özellikle bazı vakalarda kişilerin yaşam hakkını tehdit edecek ölçüde ağır yaralanmalarına rağmen etkili tıbbi korumadan yoksun bırakılması, işkence yasağı ile yaşam hakkı arasındaki yakın ilişkiyi açık biçimde ortaya koymaktadır. Benzer biçimde; avukata erişimin engellenmesi ya da geciktirilmesi, gözaltı listelerine ve süreç bilgilerine erişimin kısıtlanması, müdafî olmaksızın işlem yürütülmesi ve çocukların özel korunma güvencelerinin fiilen askıya alınması, ihlallerin münferit değil, yapısal ve sistematik bir karakter taşıdığına işaret etmektedir.

Bu çerçevede;

1. Protestolara müdahale sırasında ve sonrasında meydana gelen yaşam hakkı ihlalleri, işkence ve kötü muamele iddiaları, sağlık hizmetine erişimin engellenmesi, cezaevi ve sınır dışı süreçlerinde uygulanan şiddet ile kolluk görevlileri ve diğer kamu görevlilerinin sorumluluğunu doğurabilecek tüm eylemler hakkında derhal, bağımsız, tarafsız ve etkili soruşturmalar yürütülmeli; sorumlular cezasızlıkla korunmamalıdır.
2. Barışçıl protestoların toptan yasaklanmasına son verilmeli; valiliklerce alınan genel ve ayırım gözetmeyen yasak kararları kaldırılmalı; kolluk güçlerinin müdahaleleri, yalnızca kanunilik, meşru amaç, zorunluluk ve orantılılık ilkeleri çerçevesinde sınırlandırılmalıdır.
3. Gözaltı, nakil, hastane, cezaevi ve sınır dışı süreçlerinin tümünde bağımsız denetim mekanizmaları işletilmelidir. İşkence iddialarının belgelenmesini engelleyen tüm pratikler kaldırılmalı; İstanbul Protokolü’ne uygun tıbbi muayene ve raporlama güvence altına alınmalıdır.
4. Gözaltına alınan herkesin avukata derhal ve etkili erişimi sağlanmalı; avukatların müvekkillerinin nerede olduğu, hangi işlemlere tabi tutulduğu ve sağlık durumları hakkında bilgiye ulaşması engellenmemelidir. Avukatsız ifade alma, baskı altında belge imzalatma, fiili teşhis dayatmaları ve delil üretmeye yönelik hukuka aykırı pratikler hakkında etkili idari ve cezai süreçler işletilmelidir.
5. Çocukların protestolar ve sosyal medya paylaşımları nedeniyle kriminalize edilmesine son verilmeli; çocuklara yönelik yakalama, gözaltı, nakil ve tutuklama tedbirleri istisnai hale getirilmeli; çocuğun üstün yararı ilkesi tüm işlemlerde esas alınmalıdır. Çocukların kelepçelenmesi, avukatsız sorgulanması, geç saatlerde işleme tabi tutulması ve cezaevi girişinde kötü muameleye maruz bırakılması gibi uygulamalar hakkında özel soruşturma mekanizmaları devreye sokulmalıdır.
6. Gazetecilerin haber takibi sırasında hedef alınıp işkence ve kötü muamele ile gözaltına alınmasına ve tutuklanmasına son verilmeli; haber kuruluşları ile gazetecilere ait internet siteleri ve sosyal medya hesaplarına yönelik erişim engelleri kaldırılmalıdır. Sosyal medya paylaşımları nedeniyle yürütülen keyfi soruşturma ve

cezalandırma pratikleri son bulmalıdır.

7. Etnik kimliğe dayalı hedef gösterme ve nefret söylemiyle mücadele edilmeli; kamu makamları ve siyasi aktörler toplumsal kutuplaşmayı ve düşmanlaştırmayı derinleştiren açıklamalardan kaçınmalı, hak temelli ve barışçıl bir dil benimsemelidir.

8. Türkiye, taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri ile Anayasa'dan doğan yükümlülükleri doğrultusunda yaşam hakkını, işkence yasağını, toplantı ve gösteri özgürlüğünü, ifade özgürlüğünü ve adil yargılanma hakkını etkili biçimde güvence altına almalı; ulusal ve uluslararası denetim mekanizmalarıyla tam iş birliği içinde hareket etmelidir.

Sonuç olarak, bu raporda belgelenen ihlaller, belirli olaylara ilişkin münferit hukuk dışlıklar olarak değil, toplumsal tepkinin bastırılmasına yönelik, hak ve özgürlüklerin kullanım alanını daraltan ve özellikle Kürtler, çocuklar, gazeteciler, insan hakları savunucuları ve muhalif toplumsal kesimler üzerinde yoğunlaşan bir baskı rejiminin tezahürleri olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle, hem geçmişte yaşanan ihlallerin cezasız bırakılmaması hem de benzer ihlallerin tekrarının önlenmesi için etkili, şeffaf ve hak temelli bir kamusal hesap verebilirlik mekanizmasının işletilmesi zorunludur.

İnsan Hakları Derneği
Dokümantasyon Merkezi